

Evidencijski broj / Article ID: 14485307
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Naslovnica

VELIKI SPECIJAL →STR.
6-7

**TKO PUNJ
PRORAČUN
A TKO OVISI O DRŽAVI**

**Hrvatskoj treba
1,5 milijuna novih
radnika da bismo
svi živjeli bolje,
a plaće i penzije
napokon bile veće**

VELIKI SPECIJAL JUTARNJEG: TKO PUNI P

HRVATSKOJ TREBA NOVIH 1,5 MILIJUNA RADNIKA DA BISMO SVI ŽIVJELI BOLJE, A PLAĆE I PENZIJE NAPOKON BILE VEĆE

● Samo u pet gradova više radnika živi od tržišta nego od države ili kompanije u državnom vlasništvu

● Istraživanje potvrđuje koliko je mala grupa ljudi koji imaju jak motiv i interes za promjene

PIŠE DRAGANA RADUSINOVIĆ

Život građana Čakovca i Varaždina na sjeveru, Poreča i Bakra na sjevernom Jadranu te Svete Nedelje u središnjoj Hrvatskoj jedva je nešto manje ovisan o državnom i lokalnim budžetima te odlukama političara kao predstavnika vlasnika državnih poduzeća nego što je to život građana ostalih hrvatskih gradova, posebno Knina i Obrovca u dalmatinskom zaleđu ili Vukovara na krajnjem istoku Hrvatske.

Lokalni i državni budžet
 Čakovec, Varaždin, Poreč, Bakar i Sveta Nedelja jedinih su pet od 127 hrvatskih gradova u kojima na jednog čovjeka koji prima plaću od države, grada ili državne kompanije ili je pak u mirovini dolazi više od jednog čovjeka koji državni i lokalni budžet puni radom u privatnoj kompaniji, pri čemu su promatrani samo zaposleni u realnom se-

ktoru, izuzimajući financijsku industriju, odnosno banke i osiguravajuća društva.

U Zagrebu je omjer 1:0,61, u Splitu još gori 1:0,50, a u Rijeci, inače dijelu razvijenije Hrvatske, još gori 1:0,45 zahvaljujući ponajviše velikim državnim poslodavcima poput brodogradilišta 3. maj ili Jadrolinije.

Zaključak se temelji na velikom istraživanju Jutarnjeg u kojem smo analizirali koliko ljudi u 127 gradova u kojima živi 3,02 milijuna ljudi radi u državnoj ili javnoj upravi, ostvaruje primanja iz gradskog budžeta ili preko njega opet iz državne kase, te koliko ljudi radi u tvrtkama koje smo po vlasništvu podijelili na državne i privatne. Među one koje ovise o prihodu iz proračuna smjestili smo i umirovljenike. Istraživanje pokazuje da u 122 hrvatska grada od njih 127 više ljudi živi u direktnoj ili posrednoj ovisnosti od države.

U 77 gradova na jednog čovjeka čija primanja ovise o državi dolazi polovica ili ma-

ne njih koji budžet pune radom u privatnom realnom sektoru.

Pad standarda

Naše istraživanje pokazuje da je država svojim utjecajem na koli-

činu novca čijom distribucijom na različite načine upravlja vrlo snažno ukorijenjena u krvotok društva. Zbog

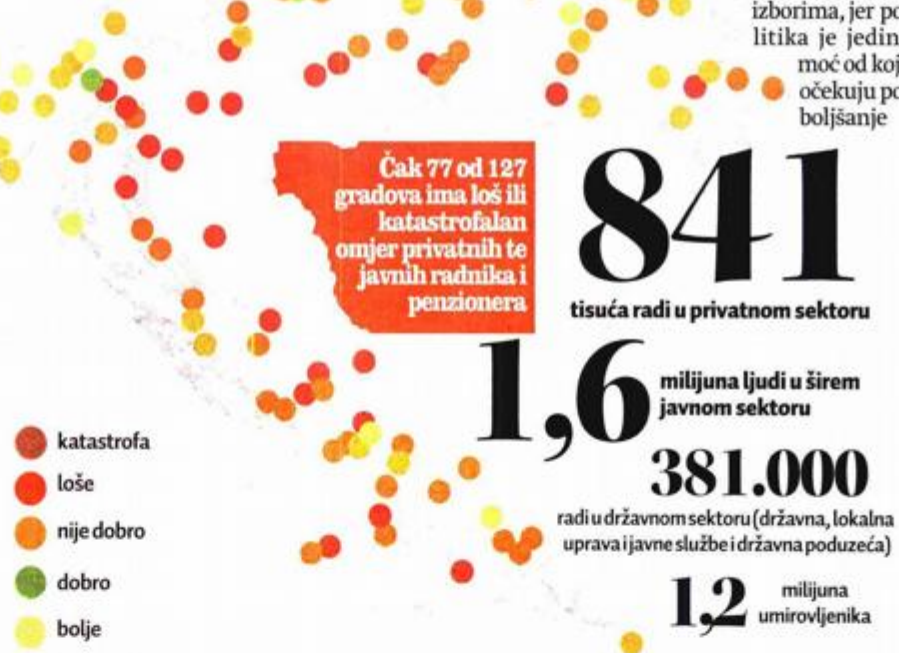
toga se konkurentniji dijelovi Hrvatske sposobni za opstanak od vlastitog rada ne mogu ozbiljnije razvijati, a u onim nekonkurentnijim državama građanima omogućava tek preživljavanje, koje oni najčešće plaćaju glasovima na izborima, jer politika je jedina moć od koje očekuju poboljšanje

svog životnog standarda. Građani Hrvatske koji žive od svog rada danas žive lošije nego prije deset godina s obzirom na to da je kupovna moć radnika, prema ranijem istraživanju Jutarnjeg, pala za 1,42 posto 2012. u odnosu na 2002. U šest godina recesije nestala je vrijednost stvorena u dobrim godinama, a gubitak su najviše osjetili radnici u privatnom sektoru.

Neracionalan sektor

Do takve slike Hrvatske nije dovela samo recesija, ona je konačno na vidjelo izbacila neodrživost sustava. Od 2008. do 2013. u realnom sektoru izgubljeno je 180 tisuća radnih mjesta.

Dok su se u realnom sektoru radna mjesta nemilice gasila zbog udara krize, država je broj onih kojima plaću isplaćuje od novca poreznih obveznika smanjila za oko 3500, a državne tvrtke ostale su kao taoci sindikata i političkih ciljeva nerestrukturirane s plaćama zaposlenih i do 25 posto većima nego u privatnom sektoru. ●

ŠTO SADA

Javna uprava treba povećati kvalitetu usluge

Nikola Nikšić, analitičar tvrtke Bisnode, kaže da podaci o zaposlenima u javnom i državnom te realnom sektoru na prvu navode na odgovor da se rješavanju krize može pristupiti rezanjem troškova u javnim službama i u poduzećima u pretežno državnom vlasništvu. No, u takvom pristupu vidi ozbiljan problem. Važno je napraviti temeljite analize i planove i tek onda raspravljati o viškovima. Bez toga je učinak eventualnih rezova zaista, kaže Nikola Nikšić, neizvjestan i ključni cilj povećanja kvalitete usluge upitan. ●

DRAMATIČNO STANJE NA TERENU

U Kninu 919 službenika, a u puno većem Poreču dovoljno ih je samo 567

Knin, u kojem se zadnjih godina razvija poduzetništvo, grad je u kojem se još uvijek pretežno živi od državnog budžeta. U Kninu radi 919 državnih i javnih službenika, gotovo dvostruko više nego u Poreču, gdje ih je 567 iako Poreč ima dvije tisuće stanovnika više. Riječ je o vojsci koje u Kninu ima značajno više i zaposlenima u tamošnjoj općoj bolnici, kakvu Poreč nema. Vojska i bolnica u Kninu objašnjavaju se kao pokušaj države da tom kraju nakon rata omogući život i razvoj, no Kninu to nije pomoglo da ozbiljnije razvije poduzetništvo jer u privatnim kompanijama sa sjedištem u tom gradu radi 332 ljudi, dok u Poreču, gradu č-

ja ekonomija počiva većinom na malom i srednjem poduzetništvu, u privatnim tvrtkama s porečkim sjedištem rade 6064 zaposlenika. Uz poduzetništvo, takvom životu Poreča pridonosi i Plava laguna, najveće turističko poduzeće u gradu u vlasništvu čileanske obitelji Lukšić koje u Poreču ima približno tisuću zaposlenih. U svim privatnim kompanijama u Hrvatskoj, izuzevši financijsku industriju, prema podacima tvrtke Bisnode, radi 662.685 ljudi. Istovremeno, u državnoj, javnoj i lokalnoj upravi i korisnicima njezina budžeta u 127 gradova radilo je 227.695 ljudi. U državnim kompanijama radilo je 134.032 ljudi. O radnom mjestu svakog drugog zaposlenika odlučuje - država, odnosno oni koji njome upravljaju. ●

TKO JE ODGOVORAN

VLAST NESPOSOBNA DOBRO UPRAVLJATI

Umjesto da organizira javnu upravu, Vlada povećala PDV da joj isplati plaće

U Hrvatskoj je sve manje onih koji stvaraju novi novac u realnom sektoru. Oni koji rade u državnoj i lokalnoj administraciji i javnim službama nisu organizirani da budu efikasni i korisni tom privatnom sektoru i građanima. Oni koji rade u državnim poduzećima uzdaju se da će im sindikati izboriti zadržavanje prava prijetnjom generalnim štrajkom. Država je standard "svojih" zaposlenika, bilo direktno ili posredno, u godinama recesije održavala uvođenjem novih i povećanjem postojećih poreza, poput PDV-a koji iznosi rekordnih 25 posto, prvo veće davanje koje je značajnije smanjeno - doprinos za financiranje zdravstva, što je samo djelomično rasteretilo

tvrtke - dovelo je do toga da sustav zdravstva treba još jednu sanaciju duga teškog 3,2 milijarde kuna, bez obećanja da neće stvarati nove dugove. Dok je privatni sektor propadao, državni je čekao da kriza prođe ostajući jednako velik, jednako skup i jednako neefikasan. No vođenjem takve politike država je u ovisnost o sebi dovela sve veći broj ljudi, čije će zahtjeve u budućnosti teško moći ispuniti. Prevelika, preskupa i neefikasna birokracija nije sposobna opravdati cijenu kojom je porezni obveznici plaćaju stvarajući bolje uvjete za poslovanje, ili preciznije: upravljači tom birokracijom nisu sposobni ustrojiti je da bude korisna. ●

